

WPROWADZENIE

Siedem krótkich rozpraw zebranych w tym tomie ma przedstawić działalność Katedry Historii Sztuki Nowoczesnej przez dwa ostatnie lata (1983-1984). Są to fragmenty lub streszczenia mniej więcej połowy prac magisterskich napisanych i obronionych w tym czasie. Zostały one tak dobrane, by reprezentować kierunki wspólnych zainteresowań, seminaryjnych dyskusji - i możliwości młodych historyków sztuki: wszystkie prace pozostawiłem w tej formie, w jakiej mi zostały przedstawione. Zaakceptowane do publikacji, niech bronią się same: jako pierwsze prace samodzielne nie zostały poddane żadnej korekcie ani opracowaniu stylistycznemu. Po prostu byłem ich pierwszym czytelnikiem, nie zaś cenzorem, czy tzw. adiustatorem.

Chociaż katedra nasza uczy historii sztuki od połowy XVIII w. - niemal wszystkie rozprawy dotyczą plastyki drugiej połowy XIX i początków XX stulecia. Odpowiada to preferencjom studentów, co chętnie uszanowałem. Zwartą grupę stanowią studia nad ikonografią sztuki współczesnej lub niedawnej: Stańczyk i Wernyhora, Pierrot, motywy zaczerpnięte z twórczości Zygmunta Krasińskiego. Ta ostatnia rozprawa, podejmująca temat z pogranicza plastyki i literatury (co ostatnio przyciąga wielu historyków sztuki), też ma swoje analogie: nie tylko pozostałe postacie - Stańczyk, Wernyhora, Pierrot - wywodzą się z literatury czy teatru, ale i rozprawa o Jamie Michalikowej pokazuje materialne otoczenie literackiego kabaretu, a i studium o Jacku Malczewskim jest refleksją nad jego spuścizną epistolarną, więc literacką. Artykuł o twórczości Tymona Niesiołowskiego (z okresu jego poszukiwań formalnych i tematycznych) zajmuje miejsce odrębne, jak i niewielki fragment monografii innego malarza, pokazujący ważny, a bolesny okres przemian narzucanych plastyce około r. 1949.

Niechże ten pierwszy krok w samodzielnej pracy moich kilku uczniów będzie zapowiedzią ich naukowego trudu, pożytecznego i przynoszącego satysfakcję.

Prof. dr Andrzej Ryszkiewicz